

KVALITETSDEKLARATION

Gymnasieskolan: elever per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0103

Referenstid

15 oktober 2016

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikansvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens syfte är att visa antal elever per program och inriktning i gymnasieskolan. Statistiken visar även studieflöden och programbyten.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken över antalet elever i gymnasieskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om antal elever på de olika gymnasieprogrammen och inriktningarna, men det finns också behov av mer detaljerad statistik över hur eleverna får sin undervisning som t.ex. lärlingsutbildning eller spetsundervisning.

De viktigaste användarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), SCB:s prognosinstitut, Utbildningsdepartementet, Universitetskanslersämbetet, skolenheter, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia. Uppgifterna i registret används även till den internationella rapporteringen.

1.2 Statistikens innehåll

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är samtliga elever inskrivna i gymnasieskolan.

Målpopulationen är samtliga elever inskrivna i gymnasieskolan per 15 oktober. Överensstämmelsen mellan intresse- och målpopulation anses god då merparten elever inskrivna i gymnasieskolan bör finnas inskrivna på en skolenhet den 15 oktober.

Målobjekt utgörs av elev i gymnasieskolan och observationsobjekt utgörs av elev inrapporterad till CSN:s studeranderapportering.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken. Motsvarande observationsvariabler härleds från Registret över totalbefolkningen, Skolverkets skolenhetsregister och CSN:s studeranderapportering. Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från registret över totalbefolkningen: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

Årskurs. Årskurs 1-3. Observationsvariabeln samlas in från CSN:s studeranderapportering.

Huvudman. Anger vilken typ av huvudman en skolenhet har; kommun, landsting eller enskild. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Gymnasieprogram. Det finns 18 nationella gymnasieprogram, 5 introduktionsprogram, riksrekryterande utbildningar med egna examensmål samt International Baccalaureate. Observationsvariabeln är studievägs kod som samlas in från CSN:s studeranderapportering. Mer information om studievägs kod finns på Skolverkets hemsida www.skolverket.se.

Svensk/Utländsk bakgrund. Inrikes född i Sverige med minst en inrikes född förälder respektive utrikes född eller inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Observationsvariabeln hämtas från Registret över totalbefolkningen.

Kön. Kvinnor, män. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.

Folkbokföringskommun (och län). Elevens folkbokföringskommun. Observationsvariabeln härleds från Registret över totalbefolkningen.

Skolkommun (och län). Kommun där skolenhet är belägen. Observationsvariabeln härleds från Skolverkets Skolenhetsregister.

Skolenhet. En skolenhet utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs och där det finns en rektor som ansvarar för ledningen och samordningen av det pedagogiska ansvaret. Observationsvariabeln samlas in från CSN:s studeranderapportering.

Föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Förgymnasial, gymnasial samt kort eller lång eftergymnasial utbildning. Avser biologiska föräldrar. Observationsvariabeln härleds från Registret över befolkningens utbildning.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken anges som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupperingar:

Riket, huvudman, kön, svensk/utländsk bakgrund, föräldrarnas högsta utbildningsnivå, årskurs och gymnasieprogram/inriktning.

1.2.5 Referenstider

Referenstidpunkten är 15 oktober 2016 eller närliggande vardag.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Den allmänna bedömningen är att såväl Skolenhetsregistret som den statistik som publiceras håller god kvalitet. Huvudmännen till skolenheterna som finns inrapporterade i materialet får en återrapport om elevantal innan publicering och har därför möjlighet att återkoppla om något inte skulle stämma. Det finns

dock en osäkerhet gällande om skolenheter rapporterat in samtliga asylsökande elever i gymnasieskolan till CSN, mer information i 2.2.3 *Mätning*.

2.2 Osäkerhetskällor

I statistiken finns omkring 24 000 individer utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla på någon bakgrundsinformation från andra personregister för dessa. Därmed går det inte heller att redovisa dessa individer i flertalet av de redovisningsgrupper som används.

En annan osäkerhet är om alla asylsökande elever som finns på skolenheterna är rapporterade, se avsnitt 2.2.3 *Mätning*.

2.2.1 Urval

Statistiken baseras på en totalundersökning och påverkas därmed inte av urvalsosäkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulation är elever i gymnasieskolan inrapporterade till CSN den 15 oktober 2016. Elever som har avbrutit studierna före eller börjar studierna efter den 15 oktober ingår därför inte i statistiken.

Det kan förekomma undertäckning i form av att elever inte inrapporteras till CSN. Inga studier har genomförts särskilt kring detta, men då skolans studeranderapportering utgör underlag för elevens studiebidrag är det troligt att ev. ofullständig rapportering uppmärksammas och åtgärdas. När det gäller asylsökande, som inte är berättigade studiemedel, är osäkerheten större. Se avsnitt 2.2.3 *Mätning* för ytterligare information.

Det kan förekomma övertäckning i form av att elever som har slutat fortfarande finns kvar i skolenheternas system och felaktigt rapporteras in till CSN. Det kan också förekomma övertäckning i form av elever som egentligen studerar i en annan skolform än gymnasieskolan, t ex på komvux eller gymnasiesärskolan. Bedömningen är dock att detta inte är något stort problem.

Huvudmännen får en återrapport med elevantal före publicering och har därmed möjlighet att göra en korrigerings om något skulle vara fel.

2.2.3 Mätning

Uppgifter om elever i gymnasieskolan samlas in via CSN:s studeranderapportering, där samtliga elever ska rapporteras. Hur inrapporteringen praktiskt går till finns att läsa i CSN:s handledningar för studeranderapportering på www.csn.se. Även om uttaget av uppgifter från CSN som skickas till SCB görs den 15 oktober kan skolenheter ha rapporterat in sina uppgifter till CSN i ett tidigare skede. Skolenheter ska dock uppdatera varje förändring till CSN:s studeranderapportering.

Referenstidpunkten 15 oktober är vald för att eleverna i allmänhet har gjort ev. byte av program eller inriktning då. Elevens utbildning vid referenstidpunkten kan därför antas vara representativ för hela läsåret.

Det finns en osäkerhet i om alla elever som inte är berättigade till studiemedel ingår i CSN:s studerande rapportering. Det har visat sig att vissa skolenheter inte rapporterar in elever som inte är berättigade till studiemedel till CSN, t ex

asylsökande. Alla elever ska dock enligt instruktion rapporteras in till CSN oavsett om de är berättigade till studiemedel eller inte.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Inget känt *objektsbortfall* finns i undersökningen.

Partiellt bortfall förekommer för några variabler. Skolenheterna rapporterar in elever med skyddad identitet eller utan svenskt personnummer genom att skapa ett tillfälligt personnummer som inte återfinns någon annanstans. Detta medför att bakgrundsvariabler såsom födelse- och hemkommun saknas för dessa elever. Partiellt bortfall återfinns också i föräldrarnas utbildningsbakgrund. I materialet finns totalt 343 911 individer. Av dessa saknar 23 914 elever folkbokföringsuppgifter och 39 993 elever saknar uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå (inkluderat personer med tillfälliga personnummer).

Bortfallet bedöms ha liten påverkan på tillförlitligheten i stort.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) är det möjligt, att efter studier som bygger på upprepning av dessa moment, ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Inkommit material bearbetas maskinellt efter i förhand fastställda rutiner. Exempel på kontroller som genomförs är samgranskning mot registren över slutbetyg i grund- resp. gymnasieskolan. Vidare kontrolleras bl.a. felaktiga studievägs-koder med hjälp av studievägsregistret, att eleverna återfinns i realistiska åldersspann, dubletter etc.

Sambearbetningar med olika årgångar och register görs för alla individer, dock inte för dem som har tillfälliga personnummer.

Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång och det finns inget som tyder på att det finns några ytterligare fel från bearbetningsfasen som påverkar statistiken.

2.2.6 Modellantaganden

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisats ovan. Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Denna kvalitetsdeklaration avser enbart den slutliga statistiken.

Preliminär statistik över antal elever per program, årkurs och kön redovisas ungefär en månad efter referenstidpunkten. Statistiken är avrundad till närmaste hundratal. Vid jämförelser mellan de två publiceringarna brukar den preliminära statistiken överensstämma väl med den slutliga.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden beräknat från referenstidpunkten till publicering är ca 5 månader.

Framställningstiden för den preliminära statistiken är ca 1 månad.

3.2 Frekvens

Uppgifter samlas in vid en årlig mätning per 15 oktober eller närliggande vardag. Den slutliga statistiken redovisas årligen. Därutöver redovisas årligen preliminär statistik.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt Publiceringsplanen för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/om-skolverkets-statistik/publiceringsplan-2017.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. "Beskrivande data för förskola, skola och vuxenutbildning".

Möjlighet finns även att ta fram dynamiska tabeller i databasen SIRIS, www.siris.skolverket.se. I SIRIS presenteras uppgifterna på riks-, kommun- och skolenhetsnivå. Där redovisas också statistiken per huvudman. Det finns även möjlighet att jämföra statistik på riks-, läns- och kommunnivå i jämförelsetalsdatabasen www.jmftal.artisan.se.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM och webbtexter samt mer utförliga publikationer som belyser och kommenterar aktuell statistik.

4.4 Dokumentation

Statistiken över elever i gymnasieskolan är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Statistikens framtagning (SCBDOK)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0103.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Insamlingen har i stort sett bedrivits likadant sedan 1986. År 1992 ändrades referenstidpunkten från 15 september till 15 oktober.

Under åren har gymnasieutbildningarna förändrats, vilket kan försvåra jämförbarheten över tid. Bland annat har programstruktur, innehåll och betygssystem ändrats i och med de olika reformer som genomförts. Det har också skett förändringar i skolornas organisation och huvudmannaskap. I början av 90-talet övergick skolorna från att vara statligt styrda till att vara kommunala. I samband med detta öppnades det upp för andra än kommuner, landsting och staten att bedriva skolverksamhet med offentlig finansiering. Från och med 1 juli 2011 har begreppet "skola" ersatts av ett nytt organisatoriskt begrepp – skolenhet. Införandet av skolenhetsbegreppet innebär att jämförelser mellan skolor eller avseende antal skolor inte kan göras för tidsperioder som sträcker sig över angivet datum.

På individnivå är det inte möjligt att göra jämförelser över tid för elever med tillfälliga personnummer.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan redovisningsgrupperna (*se avsnitt 1.2.4 Redovisningsgrupper*) anses generellt vara god i och med att redovisningsgrupperna i flertalet fall bygger på variabler som härleds från kvalitetsgranskade register hos SCB. Dock kan jämförbarheten för kommuner och skolenheter med få antal elever bli missvisande då variationerna kan vara stora.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Genom att samköra materialet med andra register ges möjlighet att följa eleverna i gymnasieskolan över tid. T ex för att se andel som erhåller examen från gymnasieskolan, går över till högskolan eller som etablerar sig på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan.

Eftersom statistiken innehåller samma skolenheter som i undersökningen om pedagogisk personal går det även bra att studera t ex lärartäthet.

5.4 Numerisk överensstämmelse

I de tabeller som redovisar uppgifter om folkbokföringskommun har uppgift om folkbokföringskommun ersatts med skolkommun för de elever som saknar folkbokföringsuppgifter.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehov är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter. I Skolverkets föreskrifter 2011:142 (grundföreskrift), senaste ändring 2016:65, om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. regleras närmare vilka uppgifter om elever i gymnasieskolan som huvudmannen ska lämna samt att uppgiftslämningen kan fullgöras genom rapportering till Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Huvudmannen är vidare enligt 6 kap. 6 § studiestödslagen (1999:1395), 6 kap. 9 § studiestödsförordningen (2000:655) och enligt CSN:s föreskrift CSNFS 2001:6 skyldig att lämna uppgifter till CSN rörande elever i gymnasieskolan.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken berörs av kommissionens förordning (EU) nr 912/2013. Förordningen är utfärdad 23 september 2013 och reglerar bland annat referensperioder för och vilka uppgifter som efterfrågas i den internationella rapporteringen. Rapportering sker en gång årligen i september. Uppgifter från insamlingen rapporteras bl.a. till OECD och Eurostat.

F Historik

Uppgifterna rörande elever i gymnasieskolan har samlats in sedan början av 1970-talet (gruppstatistik). Sedan 1986 har insamlingen skett på individnivå. 1992 ändrades referenstidpunkten från 15 september till 15 oktober. Dagens insamling bygger på underlag från CSN och har så gjort sedan 1986.

G   Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Christina Sandström
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 00